

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Fkhar.II.709/2013/6.sz.

A Debreceni Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság Debrecenben, a 2013. november 4. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

ítéletet:

A fogolyszökés büntettének kísérlete és más bűncselekmények miatt fk. és társa ellen folyamatban lévő büntetőügyben a Debreceni Törvényszék 2013. június 11. napján kihirdetett 18.Fkf.434/2012/5. számú ítéletét megváltoztatja.

A vádlottak I. tényállásban írt vagyon elleni bűncselekménye a Btk. 316. § (1) bekezdése és a (2) bekezdés első fordulata szerint minősül.

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A harmadfokú eljárásban 6000 (hatezer) Ft bűnügyi költség merült fel, melyből 3000 (háromezer) Ft-ot II.r. vádlott, 3000 (háromezer) Ft-ot pedig az állam visel.

Indokolás:

A Debreceni Városi Bíróság a 2011. március 27-én kihirdetett 28.Fk.81/2011/30. számú ítéletével fk.I.r. vádlottat lopás vétsége (Btk. 316. § (1), (2) bekezdés első fordulat) miatt 2 hónap, végrehajtásában 1 évi próbaidőre felfüggesztett fiatakorúak fogházára, II.r. vádlottat 1 rb. bűnsegédként elkövetett lopás vétsége (Btk. 316. § (1) bekezdés, (2) bekezdés első fordulat) és 2 rb. lopás vétsége (Btk. 316. § (1) bekezdés, (2) bekezdés h) pont) miatt 4 hónap, végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett fogházra ítélte.

Megállapította, hogy Fk. I.r. vádlott a próbaidő alatt pártfogó felügyelet alatt áll, II.r. vádlottnál pedig elrendelte a pártfogó felügyeletet. A II.r. vádlottnál beszámította a büntetésbe elrendelése esetén az általa előzetes fogvatartásban töltött időt. Rendelkezett a sértett kárigényéről, a lefoglalt bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.

A vádlottakat ellenben az 1.rb. fogolyszökés büntettének kísérlete (Btk. 245. § (1) bekezdése) miatt emelt vád alól felmentette.

Az első fokú ítélet ellen az ügyész jelentett be fellebbezést mindkét vádlott terhére a részbeni felmentés miatt, megalapozatlanságra és a II.r. vádlottnál anyagi jogszabálysértésre hivatkozva, a büntetés súlyosítás érdekében. A védelmi oldalról fellebbezés nem érkezett.

A másodfokon eljáró Debreceni Törvényszék a 2013. június 11. napján kelt 18.Fk.434/2012/5. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta. A vádlottakat az I. tényállással összefüggésben bűnösnek mondta ki 1-1 rb. fogolyszökés büntettének kísérletében (Btk. 245. § (1) bekezdés). Ezen túlmenően a lopás vétségét a Btk. 316. § (1) bekezdés, (2) bekezdés második fordulat f) pontja szerint minősítette, melyet II.r. vádlott bűnsegédként követett el, a II. számú tényállás vonatkozásában pedig II.r. vádlott cselekményeit 2 rb. kifosztás büntettének (Btk. 322. § (1) bekezdés c) pont) minősítette.

Fk. I.r. vádlott fk. fogház büntetését 6 hónapra, II.r. vádlottnál pedig 1 év 2 hónap börtönre súlyosította. Egyebekben az első fokú ítéletet helybenhagyta az I.r. vádlott lakcímének pontosításával. Megállapította továbbá, hogy a II.r. vádlott köteles viselni a másodfokú eljárásban a kirendelt védő közreműködésével kapcsolatban felmerült díjat.

A másodfokú ítélet ellen az ügyész a vádlottak terhére élt fellebbezéssel büntető anyagi jogszabálysértés miatt, a vádlottakkal szemben megállapított, társtettesként elkövetett lopás vétsége helyes minősítése érdekében, kifejtve, hogy a kiszabott büntetés súlyosítása ugyanakkor nem indokolt. A vádlottak, a védők és a fiatakorú törvényes képviselője nem terjesztett elő jogorvoslatot.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.410/2013/1-II. számú átiratában az ügyészi fellebbezést módosítással, a büntetés súlyosítására irányulóan is fenntartotta. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen mellőzte a vádlottak bűnösségére vont következtetést a fogolyszökés büntettének kísérlete vonatkozásában. A lopás vétsége pedig eltérően a másodfokú ítélettől, a Btk. 316. § (1) bekezdése és a (2) bekezdés első fordulata szerint minősül az alkalmazandó, az elkövetéskor hatályos törvény szerint. Erre tekintettel a másodfokú ítélet részbeni megváltoztatását, egyéb részben helybenhagyását indítványozta.

A harmadfokú nyilvános ülésen az ügyész az átiratában foglaltakkal egyezően nyilatkozott. Fk. I.r. vádlott védője a másodfokú ítélet helybenhagyását kérte. II.r. vádlott védője vitatta a fogolyszökés büntettében a bűnösség megállapításának helyességét. Álláspontja szerint a cselekmény nem lépett kísérleti szakba, csak előkészületet valósított meg. Még kísérlet esetén sem lehetne azonban megállapítani a vádlott felelősségét, mert annak alkalmatlan volta igazolt. Érvelése szerint a kifosztás nem róható védenre terhére, az annak minősített bűncselekmény legfeljebb lopást valósíthat meg. Ennek megfelelően tett indítványt az ítélet megváltoztatására.

A bejelentett perorvoslatok folytán az ítélőtábla a másodfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárást a Be.387.§ (1), (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően felülbírálta, figyelemmel arra, hogy a Be.386.§ (1) bekezdés a) pontja alapján a másodfokú határozat ellen a törvény biztosítja a fellebbezés jogát.

A felülbírálat során megállapította, hogy az eljáró bíróságok a bizonyítási eljárást a perrendi szabályok megtartásával folytatták le. Nem vétettek sem feltétlen, sem olyan jellegű relatív hibát, mely az érdemi harmadfokú elbírálást kizárná.

A másodfokú bíróság által irányadónak elfogadott tényállás megalapozott, az a harmadfokú ítélkezésnek is alapját képezi. A bíróságok a lényeges bizonyítékokat számba vették és azokat okszerűen, a logika szabályai szerint értékelték. A tényállás megállapításának feladata elsődlegesen az elsőfokú bíróságra hárul, azaz ténybírósnak az első fokon eljáró bíróság minősül. E feladatának a városi bíróság hibátlanul eleget tett. A fogolyszökéssel kapcsolatos tényeket mindkét vádlott beismerte, mely vallomásokat alátámasztották a személyi bizonyítás körében beszerzett tanúvallomások is. Az I. tényállást érintően helyes a mérlegelés a tekintetben is, hogy II.r. vádlott nyomozási vallomásaival szemben okszerűen vonható következtetés arra, fk. I.r. vádlott vallomása alapján, hogy a II.r. vádlott is tudott már előzetesen társa pénzfelvételi szándékáról. Összegezve, mindkét tényállás helyes, hiánytalan, a bíróságok indokolási kötelezettségüket is teljesítették.

A cselekmények jogi értékelése előtt vizsgálni szükséges az anyagi jogi norma változása folytán, hogy az elkövetéskor, vagy a jelenleg, a harmadfokú elbíráláskor hatályos büntető törvényt kell alkalmazni. Az elsőfokú és másodfokú, valamint a másodfokú és harmadfokú elbírálás között is módosultak a büntető anyagi jogi szabályok, utóbbi esetben a 2012. évi C. törvény által új büntető törvény lépett hatályba. A törvényi rendelkezésen alapuló töretlen bírói gyakorlat szerint kizárólag az elkövetéskor és az elbíráláskor hatályos törvény vethető össze, a „közbenső”, azaz jelen esetben a másodfokú döntés idején hatályos norma vizsgálatának és alkalmazásának nincs helye. A fellebbviteli főügyészség helyesen hivatkozott arra, hogy a Btk. 2. §-ának fő szabálya szerint az elkövetéskor hatályos büntető törvény alkalmazandó. Összevetve a két törvénynek az általános és a vonatkozó különös részi rendelkezéseit, megállapítható, hogy az új törvény nem eredményez enyhébb elbírálást, ezért a *favor defensionis* elvét is kifejezésre juttató, a jogszabály visszaható hatályú alkalmazása kivételes előírásának feltételei nem valósultak meg. E körben utal rá az ítélet II.r. vádlottnál, hogy a kifosztás büntetési tétele súlyosabb az új törvényben, mert 1 év a tétel alsó határa szemben az elkövetéskor hatályos törvénnyel, melynél az alsó határt a generális minimum, azaz a 2 hónap jelentette. A felnőttnél 1 év alatti büntetésre a hatályos törvény szerint már csak a büntetés enyhítése által kerülhet sor. Nem enyhébb az új törvény Fk. I.r. vádlottnál sem. Kétségtelen, hogy a lopás vonatkozásában az elkövetési érték az elkövető javára változott, mert 20.000 Ft-ról 50.000-Ft-ra emelkedett a szabálysértési értékhatár. Mindez azonban nem jelenthet enyhébb elbírálást. Nem rögzíthető ugyanis, hogy a cselekmény már nem bűncselekmény, mert a más által használt helyiségbe behatolva elkövetés jelenleg is bűncselekmény és büntetési tétele is azonos az Btk. 316. § (1), (2) bekezdés első fordulatóban szabályozott vétséggel. A kifejtettek tekintetével ezért, osztva a fellebbviteli főügyész álláspontját, a harmadfokú bíróság az elkövetéskor hatályos büntető törvényt alkalmazta.

A harmadfokú eljárást a fogolyszökés tekintetében hozott eltérő döntés alapozta meg (I. tényállás). Az ítélet II.r. vádlottnál megállapította, hogy szemben az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával, a másodfokú döntés a helyes, a vádlottak bűnösségét az igazságszolgáltatás elleni bűncselekményben is ki kell mondani. A Btk. 245. § (1) bekezdése szerint aki büntetőeljárás alatt vagy a szabadságvesztés végrehajtása során a hatóság őrizetéből megszökik, büntetett követ el.

A bűncselekmény alanya kizárólag az előzetes letartóztatás, illetve szabadságelvonás hatálya alatt álló személy lehet. A tettesnek fizikailag a hatóság őrizetében kell állnia (habeas corpus).

A fogolyszökés akkor befejezett, ha az elkövető eléri a tényleges szabadságot, fizikai hatósági őrizete megszűnik, azaz, amikor eredményesen elhagyja a fogvatartási intézményt. A bűncselekmény a megkezdésével kísérleti szakba lép. Amint a másodfokú bíróság is utalt rá, a követett bíró gyakorlat szerint a fogolyszökés elkövetési magatartása a kényszerszertartózkodásra kijelölt hely engedély nélküli, önkényes elhagyása. A Btk. 16. §-a szerinti kísérlet megállapítására akkor kerülhet sor, ha az elkövető a kényszerszertartózkodásra kijelölt nem zárt hely elhagyását megkezdi, vagy eltávozási szándékkal elindul, vagy zárt hely esetén az elindulást ténylegesen lehetővé tevő feltételeket biztosította (BH1990. 48.). Jelen esetben az irányadó tényállás szerint a vádlottak a kijelölt zárt kényszerszertartózkodási helyet a lezárt ajtót nyitó, a felügyelőtől megszerzett mágneskártya segítségével, azzal a szándékkal hagyták el, hogy az intézetből az épület falának átmászása után megszöknek. A kártya megszerzésével nem csak a zárt helyből való kijutás feltételeit teremtték meg, hanem a körletből az intézet dohányzó udvarára is kijutottak, sőt II.r. vádlott megpróbált átmászni az étkező falán, viszont az nem vezetett eredményre. E tényállás mellett egyértelmű a bűncselekmény kísérleti szakba lépése, egyben téves az elsőbírósági álláspont, hogy csak büntetlen előkészületet valósított meg a vádlottak magatartása. A fogolyszökés kísérletének és előkészületének elhatárolásáról több eseti döntés lett közzétéve (BH1995. 550., BH1992. 219., BH1992.8., s a már idézett BH1990. 48.sz. határozatok). Valamennyi felsőbbbírósági döntés jelen cselekmény kísérlet voltát erősíti meg. Előkészület megállapítására kizárólag akkor került sor, amikor a tettesek a jogtalan távozás előfeltételeinek biztosítására tettek kísérletet, például fal bontásával, az ablakrács elfűrészelésével, de nem indultak el, azaz a távozást nem kezdték meg. A fogolyszökés javítóintézetben történő megvalósulása kapcsán utal a másodfokú bíróság a Debreceni Városi Bíróság 28.Fk.300/2002., valamint a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 11.Fkf.847/2004. számú ügyére, melyben egy szintén a debreceni javítóintézetből történt fogolyszökést bírált el a bíróság. Ezen cselekmény ugyan befejezett volt, de a fogolyszökés törvényi tényállása és az elkövetői alakzat kapcsán kifejtettek jelen ügyre is irányadók.

Helytálló a másodfokú ítéletben a fogolyszökésnél az önálló tettesség megállapítása is. Az előzetes letartóztatás ugyanis a fogoly személyére szabott kényszerintézkedés, ezért nem társtettesség, hanem önálló tettesség létesül akkor is, ha a szökést több személy együtt követi el (BH1995. 620).

A vádlottak e tényállásban írt vagyon elleni bűncselekménye az elkövetéskor hatályos büntető törvény alkalmazása folytán, amint az első fokú ítélet tartalmazta, a Btk. 316. § (1) bekezdése és a (2) bekezdés első fordulata szerint minősül. Ennek megfelelően az ítéltábla módosította a másodfokú bíróság minősítést érintő rendelkezését. Az elkövetői alakzatok megállapítása törvényes.

A II. tényállással kapcsolatban az ítéltábla a másodfokú bíróság jogi álláspontjával értett egyet, mely szerint a 2. rb. lopás vétsége helyett 2. rb. kifosztás büntettét kell megállapítani II.r. vádlott terhére a Btk. 322. § (1) bekezdés c) pontja alapján. A másodfokú bíróság a tekintetben is igen részletes és alapos indokolást adott, melyet a

táblabíróság osztott. Az indokolás dogmatikailag és a bírói gyakorlat tükrében is helyes, kiegészítést, helyesbítést nem igényel.

A másodfokú bíróság által alkalmazott joghátrány mindkét vádlottnál megfelel a törvénynek, tett arányos, igazodik az elkövetők és a cselekmény társadalomra veszélyességéhez és alkalmas a büntetési célok elérésére is. Eltúlzottan enyhének a vádlottak büntetése nem tekinthető, lényeges súlyosítás, végrehajtandó szabadságvesztés az időmúlásra is tekintettel nem indokolt, ezért a súlyosítást célzó ügyészi fellebbezés nem volt alapos.

A járulékos kérdésekben hozott rendelkezések törvényesek.

Mindezekre tekintettel az ítéltábla a másodfokú ítéletet a Be. 398. § (1) bekezdése szerint a szükséges részekben megváltoztatta, míg a törvénynek megfelelő rendelkezéseit a Be. 397. § (1) bekezdés alkalmazásával helybenhagyta.

A harmadfokú eljárásban felmerült bűnügyi költséget a Be. 381. § (1) bekezdése alapján - utalva a Be. 385.§-ára - állapította meg, figyelemmel fk. I.r. vádlott személyes költségmentességére is, mely által kirendelt védőjének díját a Be 74. § (1) bekezdés c) pontja értelmében az állam viseli.

Debrecen, 2013. november 4.

Dr. Elek Balázs sk. . Hágér Tamás sk.. Gömöri Olivér sk.
a tanács elnöke előadó bíró bíró

ZÁRADÉK: A Debreceni Törvényszék 18.Fkf.434/2012/5. számú ítélete a harmadfokú ítéletben írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett és a próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetések kivételével végrehajtható.

Debrecen, 2013. november 4.

Dr. Elek Balázs sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hiteléül
tisztviseelő